

Çekik Göz Efsanesi

İçeriği Yazan: [Timur Veysel DOĞRUOK](#) [1] Zaman: Pzt, 01/09/2008 - 06:00

Siyasal Yapı

(1) 1949 Devriminden önce Stalinist rejimle Çin burjuvazisinin bazı kesimleri arasında var olan yakın ilişki “kızıl kapitalist” olarak da bilinen Rong Yiren’in (Çin’in en büyük zenginlerinden biri) Mao Zedong tarafından kurulmuş olan Komünist Parti’yi desteklemesinden dolayı bilinmekteydi. Bağdaştırıcı olmakla birlikte, 1949 Devriminin hemen öncesinde Rong’un Şanghay’da bir bankanın başkanı ve 20’nin üzerinde aile şirketinin başında iken Komünist Parti’ye destek vermesi siyasi düşüncesini ortaya koymaktadır.

Çin kapitalizminin gelişim süreci, ekonomisinin emperyalist güçlere, kırsal bölgelerde yarı-feodal yapılara bağımlı olmasından dolayı ve gün geçmeden sürekli olarak büyüyen işçi sınıfının mücadeleleri tarafından tehdit edilen bir yapıya sahipti. Bu durumlar kapitalizmin tarihsel olarak devamının tehlike içinde olduğunun bir göstergesi idi.

1911 yılında İmparatorluğa karşı isyanlarla gerçekleştirilen devrim sonucunda boş kalan yönetimi ele geçirmek isteyen bölge liderleri, savaşçılar, kaos ortamını kendi lehlerine çeviren kişiler yüzünden sınıflar arası çekişmeler ve kavgalar patlak verdi. Daha sonra Kuomintang’ın diktatörlüğü ile bir yapısal boşluklar dönemi meydana geldi. 1931 yılında başlayan ve 1937’de tüm Çin’i etkisi altına alan Japon sömürgesi ise büyük felaketlere yol açmış oldu. 2. Dünya Savaşı’nın ardından Kuomintang yönetimi ülkeyi bir arada tutmakta bile zorlanıyordu, sınıf farklılıklarından dolayı sosyolojik ve ekonomik durumlar iyice gerilemişti ve gerilemeye devam ediyordu. 1940 yılında patlak veren hiper-enflasyon ve kredi sisteminin çöküşü Çin sanayisini derinden vurdu. Kuomintang yönetimi ekonomik krizi çözemedi ve bazı Çin kapitalistlerinin desteğini tamamen kaybetti. Rong gibi bazı burjuva-kapitalist kesim, Çin Komünist Partisi’ne yöneldi ve yapılan savaş ardından Kuomintang iktidarı devrildi. Eski Kuomintang iktidarı kesimlerinden de yeni rejime katılanlar oldu. 1949 yılında Çin Halk Cumhuriyeti’nin kuruluşu ilan edildi. Fakat bu durumlar artık Çin’in sağlam ekonomiye sahip bir ülke olduğunun, tabii ki, göstergesi değildi. Kuomintang rejimini benimseyen çoğu kapitalist Kuomintang diktatörü Çan Kay-Şek ile beraber Hong Kong ve Tayvan’a kaçtı. Kaçarken var olan sermayeler de dışarı akmış oldu. Kuomintang ABD destekli idi, Kuomintang’ın devrilmesinden sonra baş gösteren ABD ambargosu ile Kore Savaşı Çin’in ekonomisine bir darbe daha vurdu. Artık yabancı sermaye de Çin’den uzaklaşmak durumunda idi. Bu boşluklar içinde Çin’in Sovyetler Birliği ile iyi ilişkiler içinde bulunması, Sovyet teknolojilerini Çin’e sevk etmeye, ülkede oluşturmaya yönelik istekleri doğurmuştu; bunların gerçekleştirilebilmesi için ülke içi örgütlenme gerekiyordu. Devlet planlaması yoluna gidilmeliydi.

Devlet planlaması ile hedef Sovyet teknolojisinin nimetlerinden faydalanarak Çin içinde gerçekleştirilecek üretim ve sanayi oluşumu idi. Böylece sınıf farkı gözetmeksizin alt sınıfın da, işçi sınıfının da hakkını koruyan sosyalist kostümü giyilmiş olunacaktı. Üretim devlet tekelinde ve yönetiminde iken işçi sınıfı devlete bağımlı olacak ve isyanlar otomatikman önlenmiş olacaktır. Kapitalizmin öncülerinden Rong, 1956 yılında işletmelerini devlete devretti, bunun karşılığında 30 milyon yuan tazminat aldı, 1966 Kültür devrimine kadar da devlete aktardığı işletmelerden kâr payı almaya devam etti.

Çin’de süren ekonomik durgunluk Çin Komünist Partisi tarafından da rahatlatılamamıştı, bu yüzden Mao sömürgeci ABD ile anlaşarak Çin ekonomisinin büyük ölçüde dışarıya açılması gerektiğini düşündü ve bu görüşünü savunarak davrandı. ABD ile anlaştığı temel konular ise Çin’e yabancı yatırımcıların gelmesi ve Çin’in gelişmiş ülkelerle ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesi ile ilgili idi. 1976 yılında ölen Mao’nun yerine gelen Deng ise dışa açılma ile ilgili daha büyük adımların atılması gerekliliğini uyguladı. 1979 yılında “kızıl kapitalist” Rong Yiren “Çin Uluslararası Tröst ve Yatırım Şirketi”nin başkanlığına getirildi. Bu şirket, hükümetin yabancı yatırımcıları Çin’e çekmekle görevli

kolu idi. Çekilen bu yabancı yatırımlarından elde edilen gelir ile serbest ticaret bölgelerindeki alt yapı gereksinimleri karşılandı. Bu sayede üretim yapılan yerlerde işlerin daha sağlıklı yürümesi ve ticaretin hızlandırılması aktif olarak sağlanmış oldu. Rong iyi yönetici kişiliği ile yabancı yatırımcılar ile sürekli kontak halinde idi ve yatırımcıların işlerini kolaylaştırmakta idi.

Rong 1993 yılında Çin Devlet başkanı yardımcılığı ile görevlendirildi. Çin’de bir piyasa ekonomisi ve komünist politikanın beraberliği söz konusudur görüşü burada ortaya konulmaktadır.

Ekonomik Fırsatlar

Kurulduğu 1949 yılından itibaren ÇHC ve ekonomisi hızlı gelişmeler kaydetmektedir. Dışa açılma politikalarından sonra Çin Halk Cumhuriyeti yatırımları sürekli kendine çekmektedir. Yabancı sermayenin ülke içinde konumlandırılmasıyla üretimin artması hedeflenirken mal-hizmet üretim maliyetlerinin düşük olması yatırımcıları teşvik eden bir konudur. Ayrıca devalüatif dengede düşük tutulan yuan ile de yatırımcılar yüksek faiz ile tehdit edilmemiş olacaktır. Bilindiği üzere faizin düşük olduğu durumlarda yatırım için tehdit yoktur. Kısa sürede kâr elde etmek işletmelerin temel amaçlarından biri olduğundan, Çin’e yapılacak olan yatırımlarda düşük maliyetlerdeki üretimin yüksek marjlı ticari gelirlere neden olması ile bu amaç hiç de uzak değildir. Bu durumda aslında Çin’in hangi açıdan bakıldığında bir tehdit unsuru olduğu incelenmelidir. Dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisi ile Çin, kendinden hayli söz ettirirken, her yıl %9’luk bir büyüme yakalamışken, yüksek üretim gücü kapasitesinin olmasının yanındaki yukarıda saydığım maliyet fırsatlarıyla Çin; dünyanın en büyük pazar payına sahip olduğunu ispatlamıştır. Bu durumlar karşısında Kapital’in yatırım olarak Çin’e kayması Kapital’in reel getirisini ve büyümesini pekiştirecektir. Bunu gören firmalar iyi bir büyüme politikası ile Çin’e kaymaktadırlar. Bunlar arasında tabii ki Türk firmaları da var.

Akman Holding, Arçelik, Çimtaş, Demirdöküm, Garanti Bankası, Silk&Cashmere, Zorlu Tekstil gibi firmalar faaliyet kollarına göre Çin’e yatırım yapmış bulunmaktadır. **(2)**

Çin’in marka yaratma konusu üzerinde girişimlere başladığı görüşleri ile Çin’in artık tasarımlara da önem vermesi ve taklit üretimden özgün üretim anlayışına geçmeye odaklanmak üzere olduğu anlaşılmaktadır. Gittikçe büyüyen ekonomisi, GSYİH oranlarındaki sürekli artışlar sayesinde üretimine kaliteyi yansıtmaya başlayan Çin, dış ticaretini de sürekli olarak geliştirmektedir. Elde ettiği gelirleri yatırımlara yansıtan Çin, işletmecilik ve ekonomik büyüme prensiplerini beraber kullanarak emin adımlar atmaya devam etmektedir.

Tüm bu saydığımız ekonomik güç ve büyüme hızıyla ilgili olarak dünyanın gözbebeği haline gelen Çin ile ticari ilişkiler sıkı tutulmalıdır. Bugün saygın firma patronlarının “Çin’den alışveriş yapmamak mümkün değildir” temalı ve bu anahat çerçevesi içinde yapmış olduğu açıklamaları ile de anlaşıldığı üzere; ekonomik gelişme süreçlerinde Çin’in uyguladığı ya da Çin üzerinden uygulanabilecek faktörlerin işletmelere getirisi oldukça büyüktür.

Veriler (3)

2001 yılında 15 yıldır sürdürülen DTÖ müzakerelerinin sonuçlanmasıyla birlikte, Çin hükümeti ticaret rejiminde ve ekonomide çeşitli yapısal değişikliklere gideceğini ve uluslararası ticaret kurallarına uyacağını taahhüt etmiştir. Ardından 2003’te dünyanın en büyük 6. ekonomisi haline geldi ve GSMH’si 1 trilyon 400 milyar ABD dolarına ulaştı. Yıl sonuna kadar kişi başına düşen milli gelir 1.3 milyar nüfusa sahip olmasına rağmen 1000 ABD dolarını aştı. 2003’te dış ticaret hacmi İngiltere ve Fransa’yı aşarak ABD, Japonya, Almanya’nın ardından 4. sırada yer aldı ve 850 milyar ABD dolarına ulaştı. 2003 sonuna kadar döviz stoku da 400 milyar ABD dolarına ulaşarak Japonya’nın ardında 2. olarak yerini aldı. Çin’in piyasa ekonomisine geçişi dünya pazarı lideri olmasına ilk adımı olmuştur. Sonrasında DTÖ ile yaptığı anlaşma, yatırımlar, maliyet avantajları Çin’in sürekli gelişeceğinin garantisi olarak görülebilmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti’nin milli geliri 2004 yılında, bir önceki yıla göre 200 milyar ABD doları artarak 1.649 milyar dolara ulaşmıştır. Kişi başına düşen gelir bu durumda 1.304 ABD dolarıdır.

IMF’nin “World Economic Outlook Database” başlıklı Eylül 2006 tarihli veri tahminlerine göre; 2005 yılında 9 trilyon 412.4 milyar dolar olan Çin’in S-GSYH’si (Satın alma paritesine göre gayrisafi yurt içi

hasıla) 2006 yılında 1 trilyon 105.9 milyar dolar artışla 10 trilyon 518.2 milyar dolara ulaşacak. Dünyanın en büyük ekonomisi ABD'nin S-GSYH'si ise 661.7 milyar dolar artarak 12 trilyon 939.3 milyar dolara yükselecek. Bunların ardından Japonya ve Rusya gelecek. Türkiye Cumhuriyeti ise bu tahminler doğrultusunda 40.7 milyar dolarlık artışla 17. sırada gelecek.

Çin 2006 yılının ikinci çeyreğinde %11.3'lük bir dev büyüme gösterdi. Sanayi üretimi %17.7 artan Çin'in enflasyon oranı %1.4'e yükseldi. Yine ikinci çeyrekte ihracat %25 artarak 428 milyar dolara, ithalat %21 oranında bir artışla 367 milyar dolara ulaştı. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ikinci çeyrek dış ticaret fazlası 61 milyar dolar oldu. Ancak ekonominin bu büyüme rakamlarında sürekli tutulamayacağı bilindiğinden biraz sakinleşme-yoğunlaşma yanlısı politika izlenmesi gerekmektedir. Hükümet bu durum için özellikle yabancı inşaat yatırımlarına kısıtlama getirmeyi düşünmektedir. Çin ekonomisi bir önceki yılda %9.9'luk bir büyüme göstermiştir. GSYH'si ise 2.25 trilyondur, son 3 yılda ortalama %10'luk bir büyüme gösteren Çin ekonomisi; bu yıl, Fransa ve İngiltere'yi de geçerek dünyanın en büyük 4. ekonomisi oldu.

Çin; İthalat-İhracat Oranları

Çin Halk Cumhuriyetinin başlıca ihracat yaptığı ülkeler arasında ABD (%21.1), Hong Kong (%17.4), Japonya (%13.6), Güney Kore (%4.6), Almanya (%4), Hollanda (%2.7) gibi ülkeler ve oranları gelmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin başlıca ithalat yaptığı ülkeler arasında Japonya (%18), Tayvan (%11.9), Güney Kore(%10.4), ABD(%8.2), Almanya (%5.9), Hong Kong(%3.9) gibi ülkeler ve oranları gelmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin başlıca ihraç ürünleri arasında rafine edilmiş petrol ürünleri, yağlama maddeleri, kimyasal ürünler, alkollü ve alkolsüz içecekler, bitkisel ve hayvansal yağlar, elektrikli makineler ve ulaşım ekipmanları, canlı hayvanlar, ham ipek, kömür, çay, pirinç, su ürünleri, pamuk ipliği, oyuncaklar, elektronik eşya, demir-çelik ürünleri gelmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin başlıca ithal ürünleri arasında muhtelif gıda ürünleri, elektrikli makineler ve motorlu taşıtlar, ham petrol, yağlama maddeleri, kereste, pamuk, kauçuk, çelik mamulleri, plastik ürünler gelmektedir.

Çin Ekonomisindeki Riskler (4)

"Para" isimli ekonomi dergisinde Sn. Erkan Şahinöz'ün "Çin Ekonomide Neden Frene Bastı" başlıklı yazısından etkilenerken son dönemlerde Çin-ABD uluslararası ticaretinden de bahsetmek istedim. Çin'in en fazla ihracat yaptığı ülkelerin başında ABD'nin olduğunu ithalat-ihracat oranları başlığında belirtmiştim (%21.1). Bu ihracatın, Çin'in ABD'ye bağımlı durumda olması göz önüne alındığında Amerikan ekonomisindeki herhangi bir durgunluk sebebiyle Çin ihracatını bir bozguna uğratması kaçınılmaz olacaktır. Ayrıca Çin'de konumlandırılmış olan yatırım fazlaları sayesinde de en büyük ihracatı gerçekleştirdiği ülke krizi oluşursa, Çin üretiminin arzına karşılık gelecek satın alma isteği oluşamayacak ve yabancı sermayeli şirketlerin satışlarında olumsuz ve ciddi düşüşler yaşanabilecektir. Uluslararası paraların birbirlerine karşılık değerlendirilmesinden de bahsedilmiş olan makalede, Yuan ve Doların birbirleri karşısında değer kazanıp/kaybetmesi önemli bir durum olarak anlatılmıştır. Çin Merkez Bankası'nın ciddi dolar rezervine sahip olması az önce bahsettiğimiz bir durgunluk sebebiyle bile olsa doların Yuan karşısında ciddi değer kaybına uğramasının ardından, bu rezervlerin reel olmasa da, erimesi anlamına gelir. Hatta durmaksızın yıllardır belirli seyir içinde artan rezervin, devam eden cari işlem fazlalarının, sermaye yatırımlarının artmasına sebep olduğu bilinmektedir.

Yapılan sermaye yatırımlarının Yuanın dolar karşısında değer kazanması ile büyük miktar getiri ile karşılaşacak bir durum olduğu hatırı sayılır bir fırsat olarak göze batmaktadır. Olması gereken değer altında olduğu bilinen Yuanın, er ya da geç Doların karşısında değer kazanacağı düşünülmektedir. Fakat herhangi bir durgunluk sebebiyle ya da siyasi istikrarsızlık ile değişiklik gösterebilecek ekonomik dengeler, Doların beklenen değer kazancı yerine yuan karşısında biraz daha değer kaybetmesiyle tepetaklak olabilir.

Önemli Faktör Ar-Ge (5)

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından yapılan araştırmalar sonucunda hazırlanan rapora göre; Çin Ekonomisi Ar-Ge harcamalarını 2006'da %20 arttırarak 136 milyar dolara çıkaracak ve Japonya'yı geride bırakarak ABD'nin ardından ikinci büyük ülke olacak. Çin'deki Ar-Ge harcamalarının bilimsel araştırmalardan ziyade ürün geliştirmeye yönelik olduğu da belirtilmiştir. Önemli bir nokta olarak değinmek gerekirse Çin'in Ar-Ge alanında kısa zamanda gerçekleştirdiği büyük sıçramanın batılı ülkeler arasında kaygı uyandırdığı da belirtilmiştir. 1995-2004 arasında Çin'de bulunan araştırmacı sayısı %77 arttı. 926.000 araştırmacı ile Çin, 1.300.000'den fazla araştırmacıya sahip ABD'den sonra ikinci sırada yer alıyor.

Dipnotlar

(1) www.wsws.org/tr/2006/feb2006/chin-f10_prn.html -özetlenmiştir-

(2) http://www.ekodialog.com/other/cin_turk.html [2] kaynagından edinilmiştir.

(3) <http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87in> [3] kaynagından iktibas edilen bilgiler.

<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=203032> kaynagından iktibas edilen bilgiler.

<http://arsiv.sabah.com.tr/2006/08/22/eko135.html> kaynagından iktibas edilen bilgiler.

(4) Para Merkez Haftalık Ekonomi Dergisi 22 - 28 Ekim 2006 sayısı:2006/25. Erkan Şahinöz

(5) Dünya Ekonomi-Politika Gazetesi, 05.12.2006 syf. 5 -Dış Haberler- kaynagından iktibas edilen bilgiler

iletisim@PolitikaDergisi.com

Bu yazı; Politika Dergisi, Sayı 7'de yer almıştır. Tüm fazladan özellikleri ile orijinal sayıyı indirmenizi öneririz. Sayı 7'yi indirmek için [buraya tıklayınız](#). [4]

Yorumlar

ufak tefek eksikliklere

İçeriği Yazan: ferdi arslan(Doğrulanmamış) Zaman: Paz, 07/09/2008 - 18:45

ufak tefek eksikliklere rağmen başarılı bir yazı olmuş tebrik ederim.

Teşekkürler

İçeriği Yazan: Olcay(Doğrulanmamış) Zaman: Çar, 03/12/2008 - 09:30

Tebrik ederim,güzel çalışma..

- [Dış Siyasa](#) [5]
- [Ekonomi - Finans](#) [6]
- [Eko-Politik](#) [7]

Kaynak URL (15/05/2024 - 05:26 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/cekik-goz-efsanesi>

Bağlantılar:

- [1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/timur-veysel-dogruok>
- [2] http://www.ekodialog.com/other/cin_turk.html
- [3] <http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87in>
- [4] <http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/PD7.zip>
- [5] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>
- [6] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ekonomi-finans>
- [7] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/eko-politik>